

En thans : wat zal de toekomst zijn van dit zoo zwaar getroffen dorp? Zooals op het einde van het tweede deel vermeld werd, is omstreeks 3 October 1945 het gat in den Westkappelschen zeedijk gedicht. Daarmede is het begin gemaakt met den wederopbouw van deze karakteristieke gemeente. Wanneer men let op het karakter van Westkapelle, dan kan men waarlijk met optimisme de toekomst van dit dorp tegemoetzien. Men moest maar zien hoe zij hemel en aarde bewogen, om de meest primitieve en simpele woongelegenheden in de ruïnes van oud-Westkapelle in gebruik te kunnen nemen. De animo, de energie en het enthousiasme waarmede zij pogen Westkapelle te doen herleven, spreken in dezen boekdeelen en deze geest, die sfeer en die toewijding zijn m.i. voor een herrijzen van Westkapelle de waarborg.

Maar hiernaast is ook noodig praktische kennis en een nuchtere kijk op den stand van zaken. Gelukkig vinden we deze ook weer bij de Westkappelsche bevolking. Het zijn de oude inheemsche ambachtslieden geweest, wier liefde voor hun vak zoo menig mooi bouwwerk tot stand heeft gebracht in ons vaderland. Het is ook weer een ambachtsman, gesproten uit het oude Westkapelle, die de eerste schets heeft gemaakt voor een nieuw Westkapelle. Hij heeft bij het maken van deze schets gevoeld den geest en de sfeer van Westkapelle. Hij heeft gevoeld het verschil in samenwerking tusschen Arke, Zuidstraat, Koestraat en Noordkerkepad. Hij heeft begrepen, dat ondanks de uiterlijke eenheid in Westkapelle er stroomingen, klassen en richtingen bestaan, die wenschen in deze karaktervolle gemeente in hun eigen sfeer te leven. Vandaar dat dit nieuwe plan voor Westkapelle in den waren zin des woords doordrenkt is van hetgeen dit dorp voor een goeden wederopbouw zoo dringend van noode heeft.

Aan ieder is de juiste woonwijk toegewezen. Zonder tot verspilling van den toch al zoo schaarschen landbouwgrond over te gaan, is aan elk gebouw een behoorlijk per-

ceel tuingrond toegevoegd, zoodat in Westkapelle, wat eenigszins in den vorm van een stad is opgebouwd, toch ieder de beschikking heeft over voldoende grond bij zijn woning. Naast deze aan de behoeften der bevolking en aan de hygiënische eischen tegemoetkomende open bebouwing, spelen ook aesthetische eischen een groote rol. Bij het bepalen hiervan zou men moeten voldoen aan de verlangens van den modernen tijd. Geen ellendig wooncomplex zooals de zoogenaamde „Blijenhoek” zou moeten herleven, maar aan den anderen kant mogen ook geen huizen worden gebouwd, die door hun luxe en omvang vloeken bij de sfeer van het oude Westkapelle. Er zullen moeten worden gebouwd royale woningen met slaapkamer en keuken, die economisch en practisch zijn, waar men gezond kan leven en die toch niet te duur zijn.

De stijl zal moeten zijn, die van de oude gedegen en beproefde Walchersche huizen met twee ramen van zes ruiten. Geen matglas erin, geen bont en blauw gekleurde vensters, maar normale ramen, die het zuivere Zeeuwsche zonlicht onbeperkt doen binnenstroomen. De lijn van huis en dak zal, met inachtneming van de eischen der moderne techniek, aangepast moeten blijven aan het oude dorp. Wonderlijke tierlantijnen en quasi origineele uitvindzels ten aanzien van den bouwstijl zijn in dezen absoluut uit den boeze.

Er moeten weer een gemeentehuis, een kerk en een school verrijzen. Ook deze gebouwen zullen door hun uiterlijk aspect een blijk moeten zijn van stoer Westkapelle. In den bouwstijl zal men moeten terugvinden de sfeer van deze origineele en krachtige gemeente, die gelegen is op de Westkust van Walcheren.

Na deze ontboezemingen over het uiterlijk aspect van Westkapelle, wil ik ook iets zeggen over de toekomst van zijn bewoners. Het spreekt vanzelf, dat de oorlogsjaren en de daaropvolgende evacuatie hun sporen in dit dorp zullen achterlaten. Veel van het specifiek oude en karaktervolle is, naar ik vrees, voor eeuwig verdwenen en hij, die het oude

Westkapelle heeft leeren liefhebben, zal bij het uit zijn asch herrijzende dorp natuurlijk veel van het oude missen.

De zoo bijzonder mooie kleederdrachten zullen ongetwijfeld hierbij een groote veer hebben gelaten. Maar aan den anderen kant : Men moet het vertrouwen hebben dat toch het meeste van wat Westkapelle zoo typisch en karakteristiek maakte is behouden, dat veel van het typisch eigene, hetwelk in het eerste hoofdstuk is geschetst, niet verloren is gegaan. Niet alleen door de traditie, maar ook door den uitgesproken wil van de Westkappelaars, om dit te willen behouden.

Deze geestesgesteldheid zal er ongetwijfeld toe bijdragen, dat ondanks alle vernielingen van oorlog en water Westkapelle toch een eigen cachet zal behouden.

De economische toekomst van het dorp zal afhankelijk blijven van werk elders, zooals op de scheepswerf „De Schelde” en bij grond- en bouwwerken buiten de gemeente.

Maar daarnaast zullen dijkwerk en kleine landbouw een dusdanige bron van bestaan vormen, dat naast het ideële verlangen van de bewoners om in hun dorp te blijven, er ook voldoende economische gronden bestaan om Westkapelle dat aantal inwoners te doen behouden, hetwelk het voor den oorlog bezat.

Ik ben er van overtuigd, dat het herrijzende Westkapelle zich zal weten aan te passen aan deze nieuwe omstandigheden. De vorm van het dorp zal volkomen gewijzigd moeten wor-

den evenals zijn begrenzing. De straten zullen wat anders loopen, de beroemde dijk wordt eenigszins verlegd en ook het landschap achter de duinen zal men nauwelijks herkennen. Maar wat niet zal veranderen dat is de sfeer van dit dorp en ook in groote trekken de geestesgesteldheid van de bewoners. Deze zullen ondanks alles, dat hebben zij getoond, trouw blijven aan en blijven houden van Westkapelle, hoe het ook gebouwd en hoe het ook gelegen mag zijn. Zij zullen beseffen dat hun oude trouwe dorp is verdwenen en het valt hun ongetwijfeld zwaar, maar zij weten dat dit dorp is verdwenen met opoffering van de levens van vele geallieerde soldaten en van vele Westkappelaars ten behoeve van een spoedige bevrijding van West-Europa en een snelle vernietiging van het Nazi-regime en ook daarom hebben de bewoners van dit dorp deze ramp vastberaden gedragen. Daarom hebben zij ook behouden den krachtigen geest en het vastbesloten optimisme, die onvoorwaardelijk noodig zijn voor den wederopbouw van Westkapelle. Het is daarom dat zij, die het voorrecht hebben dit dorp van nabij te kennen, geen seconde getwijfeld hebben aan het volmaakte herstel ervan en ik meen dat ik namens een ieder die den geweldigen oorlog van 1940—1945 heeft beleefd, mag spreken, wanneer ik dit geschriftje besluit met de zoo intens welgemeende woorden :

„Dat dit mooie dorp herrijze !”

